

HH/emt

16.11.2012

Valtioneuvoston kanslia
Kirjaamo
PL 23
00023 VALTIONEUVOSTO

kirjaamo@vnk.fi

LAUSUNTOPYYNTÖ 12.10.2012 VNK/1318/05/2011

Tutkimuslaitokset ja tutkimusrahoitus – ehdotus kokonaisuudistukseksi

Suomen Lääkäriliitto esittää kunnioittaen lausuntonaan tästä merkittävästä tutkimuspoliittisesta ehdotuksesta seuraavaa:

Esityksen periaate siitä, että monet valtion tutkimuslaitoksista ovat liian pieniä vaikuttavuuden näkökulmasta, on kannatettava. Yksiköiden tekemän tutkimustyön päällekkäisyyksiä tulee karsia ja yhteistyötä lisätä. Esimerkkinä tästä on Kansanterveyslaitoksen ja STAKESin yhdistyminen Terveiden ja hyvinvoinnin laitokseksi vuoden 2009 alusta.

Tutkimustoimintaa kehitettäessä tulee ottaa erityisesti huomioon sektori-kohtaisten tutkimuslaitosten erityispiirteet ja vahvuudet. Monissa niistä tehdään mittavaa kansainvälistä yhteistyötä ja erittäin korkeatasoista tieteellistä tutkimusta.

Uudistuksessa on varmistettava valtion tutkimustoiminnan voimavarojen säilyminen vähintään nykyisellä tasolla. Kilpaillun rahoituksen osuus esityksessä on kohtuuttoman suuri ja sitä esitetään toteutettavaksi liian nopeassa aikataulussa.

Tutkimusrahoituksen kilpailtavuuden kautta tutkimushenkilökunnan määräaikaistaminen uhkaa lisääntyä. Tieteellinen tutkimus on hyvin pitkäjänteistä ja edellyttää motivoitunutta henkilöstöä. Tämä vaatii pitkäjänteisyyttä myös tutkimusrahoitukseen.

Tässä lausunnossa Lääkäriliitto keskittyy ennen kaikkea oman toiminta-alueensa kannalta keskeiseen ehdotukseen Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL), Työterveyslaitoksen (TTL) ja Kansaneläkelaitoksen (Kela) tutkimusyksikön yhdistämisestä.

Lääkäriliiton näkemyksen mukaan Työterveyslaitos tulee säilyttää itsenäisenä laitoksena. TTL:n erityispiirteenä on sen toiminnan työelämälähtöisyys ja laitos on merkittävässä roolissa, kun pyritään edistämään työhyvinvointia ja pidentämään työuria.

TTL hoitaa Suomessa työterveyslääkärien erikoistumiskoulutusta osaltaan. Yliopistojen lääketieteellisillä tiedekunnilla ei ole resursseja tähän koulutus-tarjontaan. Maan hallituksen ja TTL:n hallinnossa olevien työmarkkinaosapuolten yhteinen tahtotila on kehittää työterveyshuoltoa ennaltaehkäisevään suuntaan ja varmistaa osaavan henkilöstön saatavuus.

Työterveyslaitoksessa tehdään muista sektoritutkimuslaitoksista poiketen myös potilastyötä ja erityisen vaativaa ammattitautidiagnostiikkaa. Tällä

diagnostiikalla on suuri vaikutus vakuutusjärjestelmän kautta saatavien etuuksien tasoon ja kustannusten kohdentamiseen.

Näiden kolmen tutkimusyksikön yhdistämisen tekee ongelmalliseksi sekin, että niiden omistus ja ohjaus ovat erilaisia. Kelan tutkimusyksikkö on osa eduskunnan alaista itsenäistä julkisoikeudellista laitosta. Työterveyslaitos on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jonka hallinnossa työmarkkinaosapuolet ovat myös mukana. THL puolestaan on sosiaali- ja terveysministeriön alainen tutkimuslaitos ja poliittisessa ohjauksessa.

Lääkäriliiton näkemyksen mukaan Työterveyslaitoksen hallinnossa tulee jatkossakin olla työmarkkinaosapuolten edustus. Se takaa tiiviin yhteyden työelämään. Työterveyslaitoksen luontevana yhteistyökumppanina voisi olla Työturvallisuuskeskus.

Aiemmistä Kansanterveyslaitoksesta ja STAKESista muodostettiin vasta hiljattain uusi Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. Sen toiminta käynnistyi vuoden 2009 alusta eikä muutosprosessia ole vielä saatu loppuun asti. Yhdistäminen on edellyttänyt uuden toimintakulttuurin opettelua ja palkkausjärjestelmässäkkin on vielä kehittämistä.

Myös Työterveyslaitoksessa on tehty suuria organisaatiomuutoksia. Kahden jo nyt varsin suuren laitoksen yhdistämisestä ei olisi saavutettavissa enää etuja, mutta yhdistäminen sen sijaan olisi kohtuutonta henkilöstöä ajatellen ja uhkaksi tieteellisen tutkimuksen tuloksia pitkälle tulevaisuuteen.

Ehdotettu uudistus vaarantaisi THL:n laajat 18 aihealuetta kattavat perustehtävät.

Niin Työterveyslaitoksessa kuin Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksessakin tehdään kansainvälisesti katsoen korkealaatuista tutkimustyötä. Edellä kuvatus perusteella niiden yhdistämisestä ei ole saavutettavissa hyötyä, mutta korkeatasoinen tieteellinen tutkimustyö ja asiantuntijuus vaarantuisi. Suomen Lääkäriliitto ei kannata esitystä THL:n, TTL:n ja Kelan tutkimusyksikön yhdistämisestä.

Raija Niemelä
puheenjohtaja

Hannu Halila
varatoiminnanjohtaja